

Optimisme på murene i Nordirland

David Healy og det nordirske landsholds succes har malet Belfast i håbets farve for de sidste EM-kvalifikationskampe.

BAGGRUND

PETER KYHL OLESEN OG THOMAS CARLSEN

På en mur i Gregagh, et af arbejderkvartererne i Belfast, Nordirland, findes et kæmpemaleri af George Best i hans velmagtsdage. Der er mange flere af slagsen rundt om i byen: To år efter sin død mindes Best mere end nogen sinde før i sin fødeby for sit fantastiske talent. I Nordirland siger man »Maradona good, Pelé better, George Best«. Murkunstværkerne er en unik tradition i Belfast. Disse gavlmalier eller 'murals', som de herboende katolikker og protestanter kalder dem, er en måde at hyldes og udbrede deres respektive politiske helte og synspunkter på.

For ikke så mange år siden var gavlene derfor præget af malerier af bevæbnede terrorister i elefanthuer og rabiate slogans. I løbet af de sidste år er mange af disse dog blevet overmalet med noget knapt så krigerisk: Fodboldhelte som 'The Belfast Boy' George Best, der om nogen formåede at samle de to lokale befolkningsgrupper.

En anden hyppigt afbildet fodboldhelt er David Healy; måske den mest berømte nulevende nordirer overhovedet. På Albertbridge Road i det østlige Belfast kan man finde et sådant, gigantisk gavlmaleri, der gengiver det største øjeblik i den nu 28-årige Healys liv: Det sekund, hvor hans skud passerer den engelske målmand Paul Robinson i Nordirlands sensationelle sejr over England 7. september 2005.

Det er, som om at denne scene gør Healy til et symbol for den fornyede optimisme, der hersker i landet, ikke kun omkring fodboldlandsholdet, men også omkring fredsprocessen i det engang så notorisk splittede og urohærgede samfund.

Holdets genfødsel

Det var det ramponerede stadion Windsor Park i det sydlige Belfast, der var rammen om nordirsk fodbolds 'genfødsel' - 1-0 sejren over England i kvalifikationen til VM i Tyskland 2006.

Hér vandt et dybt undertippet nordirsk mandskab, der for længst havde udspillet sin rolle i kvalifikationsgruppen, en sejr, der stadig med stolthed huskes i den britiske koloni - fordi den blev vundet over det land, der for mange nordirere (katolikkerne) er 'kolonimagten', og som for resten af dem (protestanterne) er lig med 'fædrelandet'.

Den engelske avis The Guardian havde op til kampen, med vanlig sans for en kvik bemærkning, givet det nordirske landshold 'kælenavnet' Northern Ireland Nil, med henvisning til en lang måltørke, som, da det stod allerværst til, betød, at holdet i kvalifikationsturneringen til det forrige EM ikke scorede ét eneste mål. Nordirerne endte som en ydmygende nummer sjok i gruppen efter Armenien, som man også tabte til både ude og hjemme - og var i det hele taget umådeligt langt fra de højder, der gjorde, at man for et par årtier siden regelmæssigt nåede frem til store slutrunder, med VM i Mexico 1986 som den hidtil sidste.

I 1958 og 1982 stod landsholdet endda i VM-kvartfinalerne - men efter 0-1 nederlaget til armenierne hjemme på Windsor Park i september 2003 kunne den engang så stolte fodboldnation, der har fostret storspillere som Sammy McIlroy, Billy Bingham og Danny Blanchflower, og en ægte legende i George Best, næppe synke dybere.

På det tidspunkt var 'The Green and White Army' faldet til en placering som nr. 124 på FIFA's verdensrangliste over landshold - tre pladser efter mægtige Madagascar, og klemte inde mellem Benin på 123- og øgruppen St. Lucia på 125-pladsen. Det var Sammy McIlroy, der som træner måtte tage ansvaret for den katastrofale kvalifikationsturnering, og gå i vanære.

McIlroy afløstes af den tidligere Wimbledon-spiller Lawrie Sanchez - bedst kendt for at have scoret sejrsmålet for 'The Crazy Gang' i FA Cup-finalen mod Liverpool i 1988.

Han kom fra et managerjob i lille Wycombe Wanderers, som han på imponerende vis formåede at føre frem til FA Cup-semifinalerne i 2001. Med Sanchez i spidsen gik det langsomt fremad. Efter et klart nederlag hjemme til Polen, som viste sig

som for stor en mundfuld, scorede nordirerne endelig i en betydende kamp, på Millennium Stadium i Cardiff mod Wales, og nettede hele tre gange mod Østrig på hjemmebane senere i turneringen.

Nordirerne udspillede dog deres chance for kvalifikation til VM forholdsvis hurtigt, men der blev vist lovende takter, og man holdt både Aserbajdsjan og Wales bag sig i gruppen.

'Norn Iron' valgte et dramatisk passende tidspunkt at gøre comeback på den internationale fodboldscene. Et engelsk landshold i hård kamp med Polen om gruppens førsteplads overvurderede, som så ofte før, egne evner og led et sviende pinligt nederlag. The Guardian bøjede sig i øvrigt for præstationen i respekt og har lige siden kaldt mandskabet for Northern Ireland One-nil...

Den igangværende EM-kvalifikationsturnering startede skidt med et 0-3-nederlag mod Island, men siden har Healy og co. med gejst og optimisme overrasket alt og alle med meriterende sejre over Spanien, Sverige og - ikke at forglemme - uafgjort ude mod Danmark. Selv om dampen gik lidt af toget, da Sanchez forlod trænerposten i sommer, har det flotte 1-1-resultat i Sverige i oktober fastholdt en lille chance for at nå til EM.

Intet sted kan denne nyfundne optimisme demonstreres bedre end mødet 26.

Men vigtigst er det, at denne kvalifikationsturnering har givet spillere, ledere og tilhængere troen på egne evner tilbage. For langt om længe ser situationen lovende ud for Nordirland - både som land og som fodboldnation.

Baggrunden for dette er et møde i marts i år mellem de to vigtigste politiske figurer i landet, katolikernes og Sinn Féins Gerry Adams, som går ind for et frit forenet Irland uafhængigt af briterne, og protestantiske Ian Paisley, som støtter styret i London.

De to ledere blev fotograferet, med de smilende gav hinanden hånden - og samme uge, hvor de tidligere så uforsonlige parter endelig mødtes under fordragelige forhold, besejrede Nordirland Sverige 2-1 på Windsor Park - begge mål scoret af David Healy, naturligvis - og lagde sig i spidsen for EM-kvalifikationsgruppe F.

Britiske såvel som udenlandske medier kan berette om en kolossal optimisme i Belfast, som befinder sig midt i et reguleret økonomisk boom, hvilket naturligvis er et udslag af, at man for alvor har lagt stridsøksen fra sig og søgt freden.

Spillet skal ikke undervurderes

Mange steder ville man, grundet fodboldens kolossale kulturelle betydning på globalt niveau, i hvert fald delvist tilskrive denne nye optimisme til det nu succesfulde fodboldlandshold. Det er efterhånden nærmest et accepteret faktum, at sporten overalt i verden formår at forene folk på tværs af både landegrænser, kulturer, racer og religioner.

Den fantastisk positive energi, Tyskland udstrålede under og efter VM sidste år, er et skinnende eksempel - et succesfuldt landshold er en kraft, der ikke kan undervurderes som et nationalt samlingspunkt. Men er det også sådan i Nordirland?

Målhelten David Healy er født i den lille by Downpatrick i det østlige Nordirland, et sted som er kendt for rockbandet Ash og for angiveligt at huse den irske nationalhelgen St. Patricks grav - og for absolut intet andet. Provinsen er overvejende katolsk, og selv om Healy og de andre landsholdsspillere ikke er særligt åbenmunde om deres religion, er det at være protestant eller katolik stadig et vigtigt emne for en stor del af befolkningen.

Sekteriske slagord og propaganda har nemlig i allerhøjeste grad spillet ind på og skæmmet afviklingen af det nordirske landsholds hjemmekampe på Windsor Park i tidernes løb. Og det har i høj grad gjort det umådeligt svært for 'The Green and White Army' at fremstå som et nationens samlingspunkt, hvor man på tværs af religiøs og kulturel overbevisning har kunnet forenes mod et fælles mål.

Sekterisk defineres i dette tilfælde ud fra det i Nordirland historisk indgroede og nedarvede modsætningsforhold mellem katolikkerne og protestanterne.

Problemet har været, at det har vist sig svært at tiltrække selv moderate katolske

FOLKEHELTE. Gavlmalier af fodboldhelte er talrige i Nordirland, og selv om nutidens store stjerne David Healy er på alles læber, kan man stadig finde fortidens superidol George Best i mange udgaver. Det er slut med malerier af bevæbnede, hætteklædte mænd på Belfasts huse. Foto: Andrew Parsons/AP

tilskuere, fordi de meget ofte har følt sig intimideret af de ekstreme protestantiske tilhængergrupperinger, der under landskampene har afsunget hadefulde sange - ikke om holdets modstandere, men om deres egne landsmænd, sange der handler om at nedslagte katolikker og lade gaderne flyde med deres blod. En af sangenes omkvæd er f.eks. 'Wading through rivers of Fenian blood'.

Anføreren gav op

De sekteriske uroligheder rammer også spillere, og får episoder som grisehovedet, der blev sendt efter Figo, eller den brændende knallert, Inters fans smed på banen under en kamp mod Milan, til at ligne uskyldige drengestregere.

I august 2002 besluttede den daværende landsholdsanfører Neil Lennon således at kvitte Nordirland for bestandigt.

For kampen mod Cypern havde han modtaget mordtrusler fra en yderligtgående 'fan'-gruppe med forbindelse til en paramilitær protestantisk organisation.

Grunden til, at det kom så vidt, var, at katolske Lennon i deres øjne havde begået den største helligbrøde af alle: at spille for Celtic. Hvis der er to klubber, der kan få nordirske fodboldsind i kog, er det skotske Rangers og Celtic.

Begge har de traditionelt tiltrukket henholdsvis protestantiske og katolske tilhængere i kraft af deres respektive historier; Rangers er reelt en protestantisk

engelsk klub og Celtic en irsk og katolsk, men begge har altså hjemme i Skotland.

I Nordirland orienterer katolikkerne sig traditionelt mod Den Irske Republiks landshold, og de betragter også Celtic som et uofficielt - men reelt - irsk landshold. I august, da republikkens landshold gæstede Århus og lavede irsk stuvning af Danmark, var der eksempelvis i det gæstende holds fanafsnit ophængt et banner, hvorpå der stod 'East Belfast'. Det skyldes, at katolikkerne i Østbelfast er et mindretal i en enklave omgivet af protestanter, og de er automatisk mere bevidste om deres kulturelle tilhørsforhold.

Det er fra kendsgerninger som disse, at de store sindsbevægelser hidrører - og grunden til, at de sekteriske modsætninger viste et særligt grimt ansigt over for Neil Lennon.

At en landsholdsanfører er katolik, var slemt nok i yderligtgående protestantiske øjne - man at han ligefrem skifter til Celtic, blev betragtet som en direkte provokation.

Denne ubehagelige hændelse blev en alvorlig øjenåbner for nordirsk fodbold. Og nu var det tydeligt for enhver, at noget radikalt skulle gøres, før der kom lig på bordet.

Det nordirske fodboldbund lancerede 'Football for All'-kampagnen hvis formål var først og fremmest at give sekterisk fanatisme et gigantisk los ud af Windsor Park, og som følge af det få forenet folk på tværs af religion og gøre det nordirske landshold til et samlingspunkt.

Dette ser fem år efter så småt ud til at lykkes. Således modtog den nordiske supporterforening før 3-2-sejren i september 2006 over Spanien den prestigefyldte internationale fanpris for sympatisk opførelse og især for deres bestræbelser på at udrydde sekterisk fanatisme. Og væk er nu den sekteriske graffiti, der førhen var at

finde omkring Windsor Park.

At træerne alligevel ikke vokser ind i himlen, har den succesfulde manager Lawrie Sanchez' afsked med det nordirske landshold dog bevist. Sanchez forlader gruppens duks til fordel for et mere velbetalt job i Premier League-klubben Fulham og efterlader holdet på en 33-plads på FIFA's rangliste, nordirernes bedste nogensinde.

Det er en fremgang på 91 pladser fra tiden under Sammy McIlroy, og en stor del af æren for de grønblusedes fremgang må naturligvis tilskrives ham.

Der er næppe nogen tvivl om, at Sanchez' afgang passer Morten Olsen. Den danske landstræner var vanen tro forbeholden i sine udtalelser, men meningen var ikke til at tage fejl af, da han for nylig kommenterede på nordirernes førerposition i kvalifikationsgruppe F:

»Jeg anerkender og har respekt for det, som de har opnået. Men jeg anser stadig

»Jeg anerkender og har respekt for det, som de har opnået. Men jeg anser stadig de tre andre lande som favoritterne til at komme videre«, sagde Morten Olsen ifølge TV 2.

de tre andre lande som favoritterne til at komme videre», sagde Morten Olsen ifølge TV 2.

Olsen var godt klar over, at der skal mere end et par sejre over Spanien og Sverige til at skabe et storhold, og Nordirland formåede da heller ikke helt at holde de takter, de viste under Sanchez med dennes afløser Nigel Worthington i spidsen. Men netop, som man troede, at 'Norn Iron' var faldet tilbage til gamle

uvaner, hev de et topresultat op af hatten mod Sverige og bevarede dermed med to kampe tilbage en chance for at nå EM.

For et landshold, der for ikke ret længe siden lå under Madagascar på FIFA's verdensrangliste, er det en triumf i sig selv.

Ingen personificerer den nye nordirske optimisme bedre end David Healy, som er suveræn topscorer i EM-kvalifikationens gruppe F med 12 mål - heriblandt to hat-tricks - og som nu er 'Our Wee Country's' mest scorende spiller nogen sinde med 32 mål i 59 landskampe.

Samlingspunkter

Den nordirske optimisme må være smittet af på ham, for i England, hvor Healy spiller til daglig, er han aldrig blevet betragtet som noget særligt, fordi han har haft svært ved at levere de mål på klubplan, der nærmest er blevet en selvfølge for ham, når han spiller for sit land.

Det er blasfemisk, rent fodboldmæssigt, at sammenligne David Healy med George Best. Men på ét punkt er der en fællesnævner, nemlig at deres tilstedeværelse har været med til at samle nordirerne om noget neutralt.

For Best var politik en by i Rusland, en verden for sig, og han valgte aldrig side. Det var som fodboldikon, folk huskede ham - og da han gik bort i 2005 efter langvarig sygdom som følge af umådeholdent drikkeri, samlede 100.000 nordirere fra begge sider i regn og kulde for i fællesskab for at vise ham den sidste ære.

Best blev bisat på Roselawn kirkegård i det østlige Belfast. Her var der allerede talrige gavlmalerier med hans motiv, og i ugerne efter hans død kom mange flere til. De hætteklædte, bevæbnede mænd Worthington i spidsen, og Best og nu også Healy har overtaget deres plads som de mest sigende symboler af alle på det nye Nordirland.

sporten@pol.dk